

Insektskadegörare

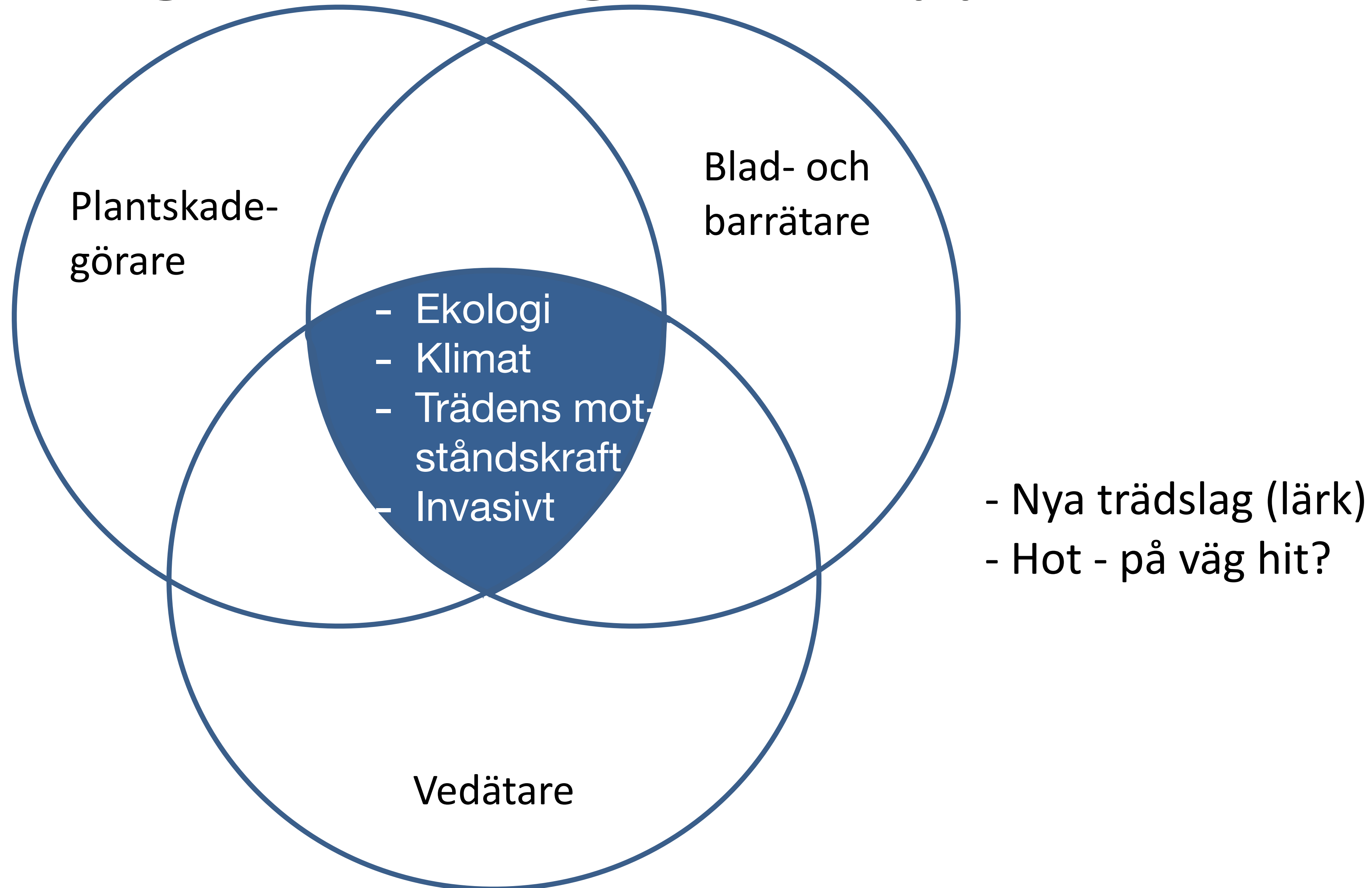
Mats Jonsell, SLU Uppsala

mats.jonsell@slu.se

Dendrologer 19 nov 2021

Skogsentomologi, SLU, Uppsala

Skogsskada

I Skogsskada finns information om svampar, insekter, vilt, väderleksförhållanden och annat som kan skada träd i skogar, parker och trädgårdar. Du kan själv diagnostisera och rapportera skador på mobil, platta eller dator. Dina och andras inrapporterade skador kan sökas och visas på karta.

Med Din hjälp kan arbetet med att öka kunskapen om skador på träd och skog bidra till att utveckla metoder och strategier med syfte att minska risken för skador.

[Aktuellt](#)[Senaste rapporter](#)

Dina och andras inrapporterade skador kan sökas och visas på karta.

Med Din hjälp kan arbetet med att öka kunskapen om skador på träd och skog bidra till att utveckla metoder och strategier med syfte att minska risken för skador.

Aktuellt

Senaste rapporter

Rapportera

Diagnostisera skada

Observerade skador

Skadebeskrivningar

Diagnos

Skadad trädart:	Gran
Skadetyp:	Insekt/Kvalster
Ålder:	Ungskog
Skadad del av trädet:	
Utbredning i beståndet:	Hela beståndet

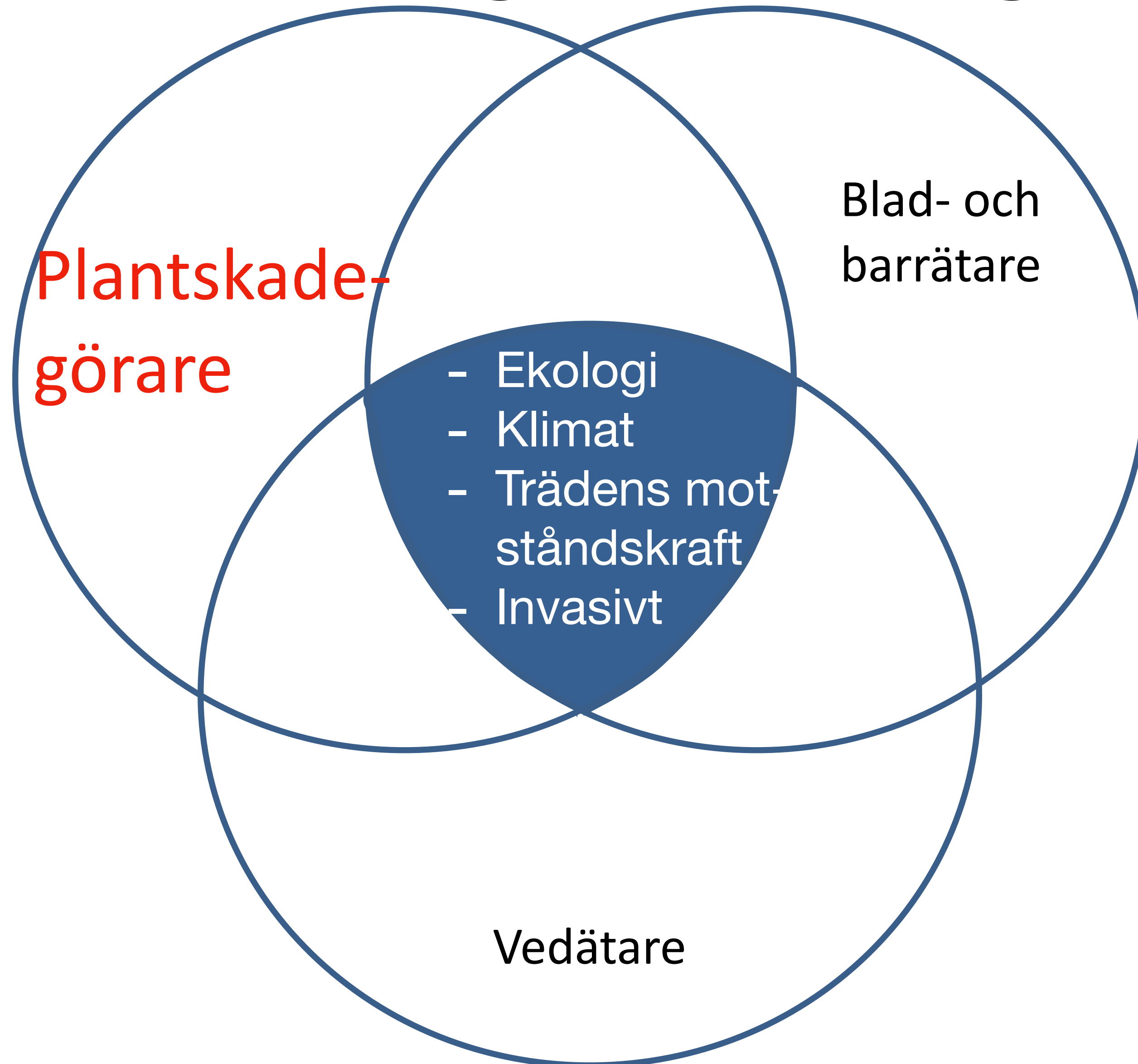
Vad har orsakat skadan?

Här får du hjälp att bestämma vad som har orsakat skadan på ett träd eller ett bestånd.

Du behöver inte fylla i alla val för att kunna utföra en diagnos. Troligtvis får du färre möjliga skadegörare genom att göra val i alla listor.

Vet du vilken skada det troligen rör sig om så gå direkt till **Skadebeskrivningar** istället.

Skogsentomologi

- Nya trädslag (lärk)
- Hot - på väg hit?

Plantskadegörare

- Snytbagge
- Svarta bastborrar
- Ögon- och öronvivlar

Snytbagge

- Metyljasmonat (MeJa) ett växthormon
- Somatisk embryogenes (SE) - ett nytt sätt att producera plantor

<http://snytbagge.slu.se>

Ögon- och öronvivlar

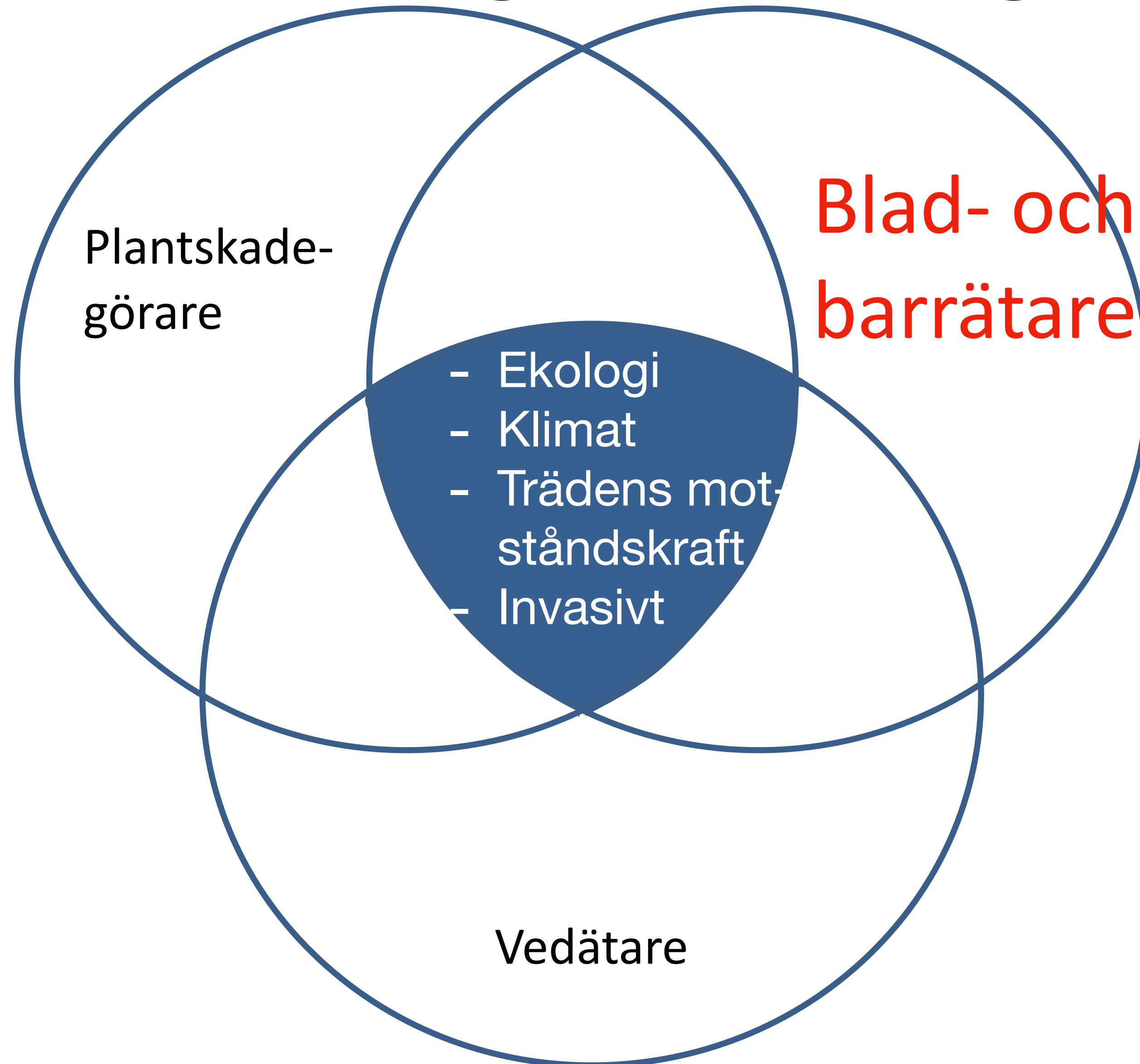
öronvivvel

ögonvivvel

gråvivvel

- Barrätare
- Allätare
- Vinglösa

Skogsentomologi

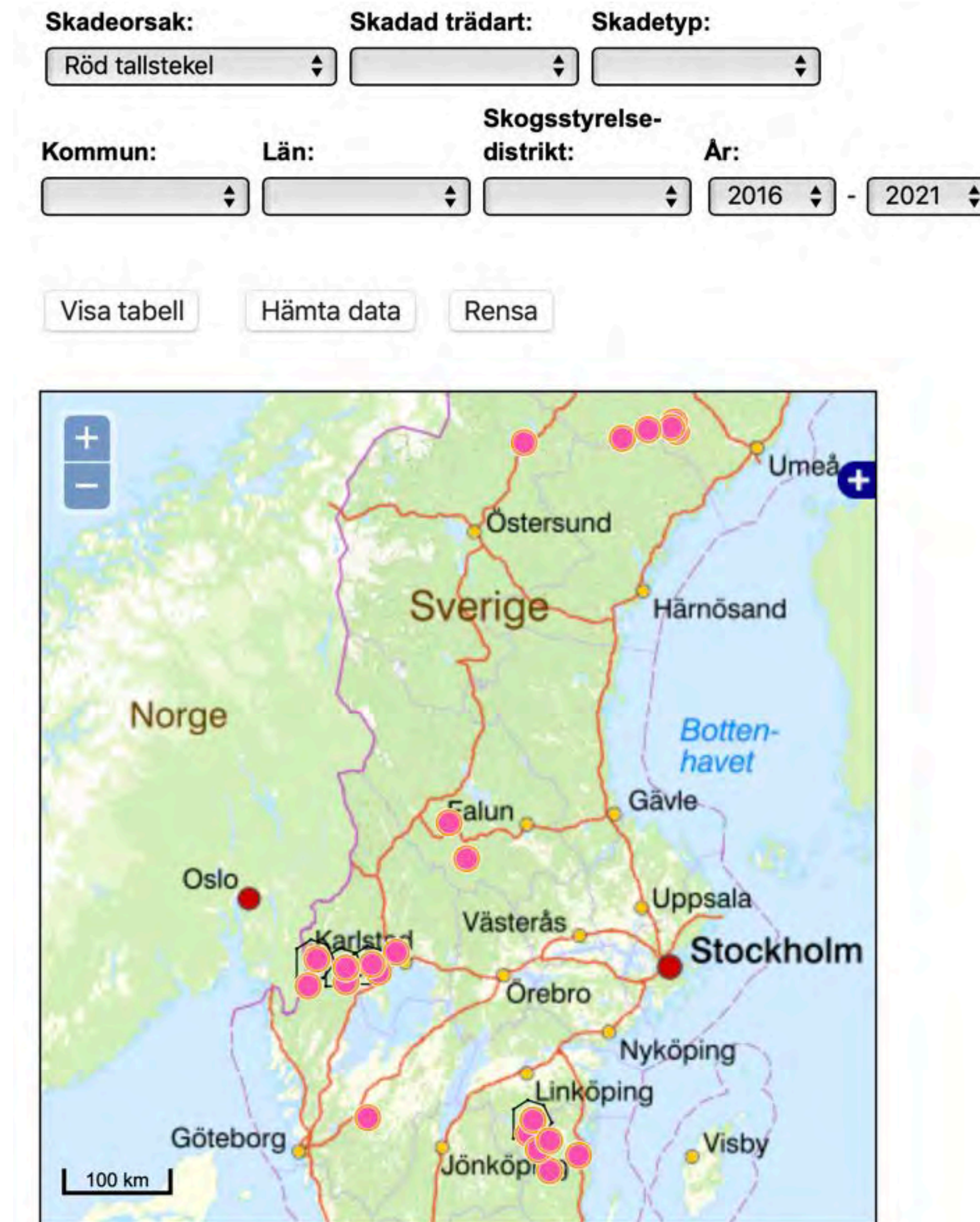
- Nya trädslag (lärk)
- Hot - på väg hit?

Barr-och bladätare

- Röd tallstekel
- Tallmätare
- Lärksäckmal
- m.fl, m.fl.

Röd tallstekel

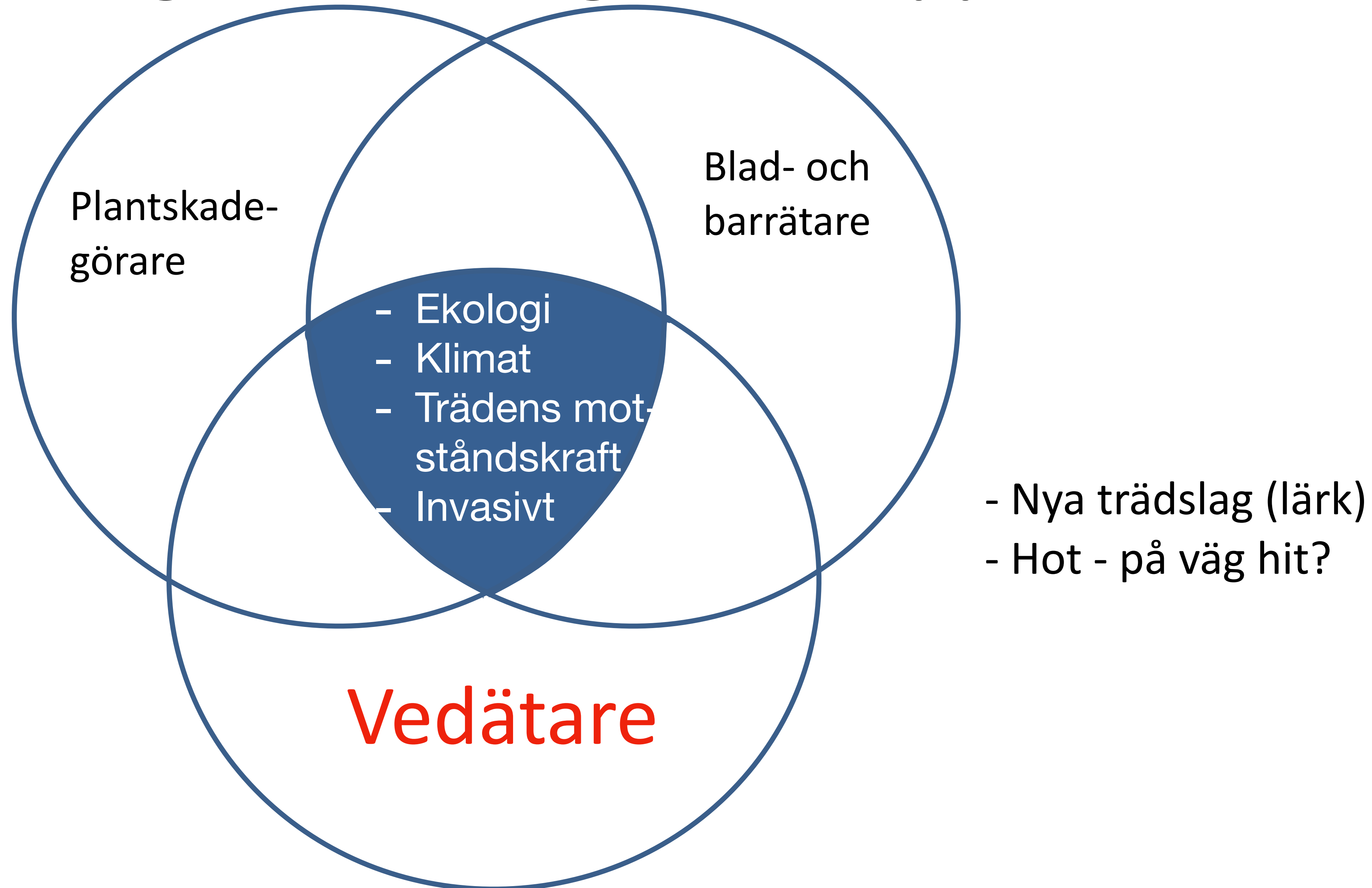
Barr- och bladätare

Tallmätare

- Stress
- Sekundära skadegörare
- Större mængborre

Skogsentomologi, SLU, Uppsala

Vedätare

- Granbarkborre
- Dubbelögad bastborre
- Sextandad barkborre
- Skarptandad barkborre

<https://www.slu.se/forskning/kunskapsbank/ekologi/slu-svarar-pa-fragor-om-granbarkborre/>

Nykomlingar

- Liten granbarkborre
- Lärkborre

Vedätare

-
- Granbarkborre
 - Dubbelögad bastborre
 - Sextandad barkborre
 - Skarptandad barkborre

<https://www.slu.se/forskning/kunskapsbank/ekologi/slu-svarar-pa-fragor-om-granbarkborre/>

Nykomlingar

- Liten granbarkborre
- Lärkborre

Skarptandad barkborre, *Ips acuminatus*

- Från skogsskadegörare
- Till rödlistad (2010)
- Och tillbaka som skadegörare igen
- Torrsommaren 2018!!
- Västkusten - m.m.

Skarptandad barkborre, *Ips acuminatus*

- Över(!) radarn

Liten granbarkborre, *Ips amitinus*

Figur 1. Liten granbarkborre (*Ips amitinus*). Lägg märke till den glänsande urskålningen baktill på täckvingarna. Denna är hos granbarkborre matt. Foto. Åke Lindelöw.

Lindelöw, Entomologisk Tidskrift (2013)

Liten granbarkborre, *Ips amitinus*

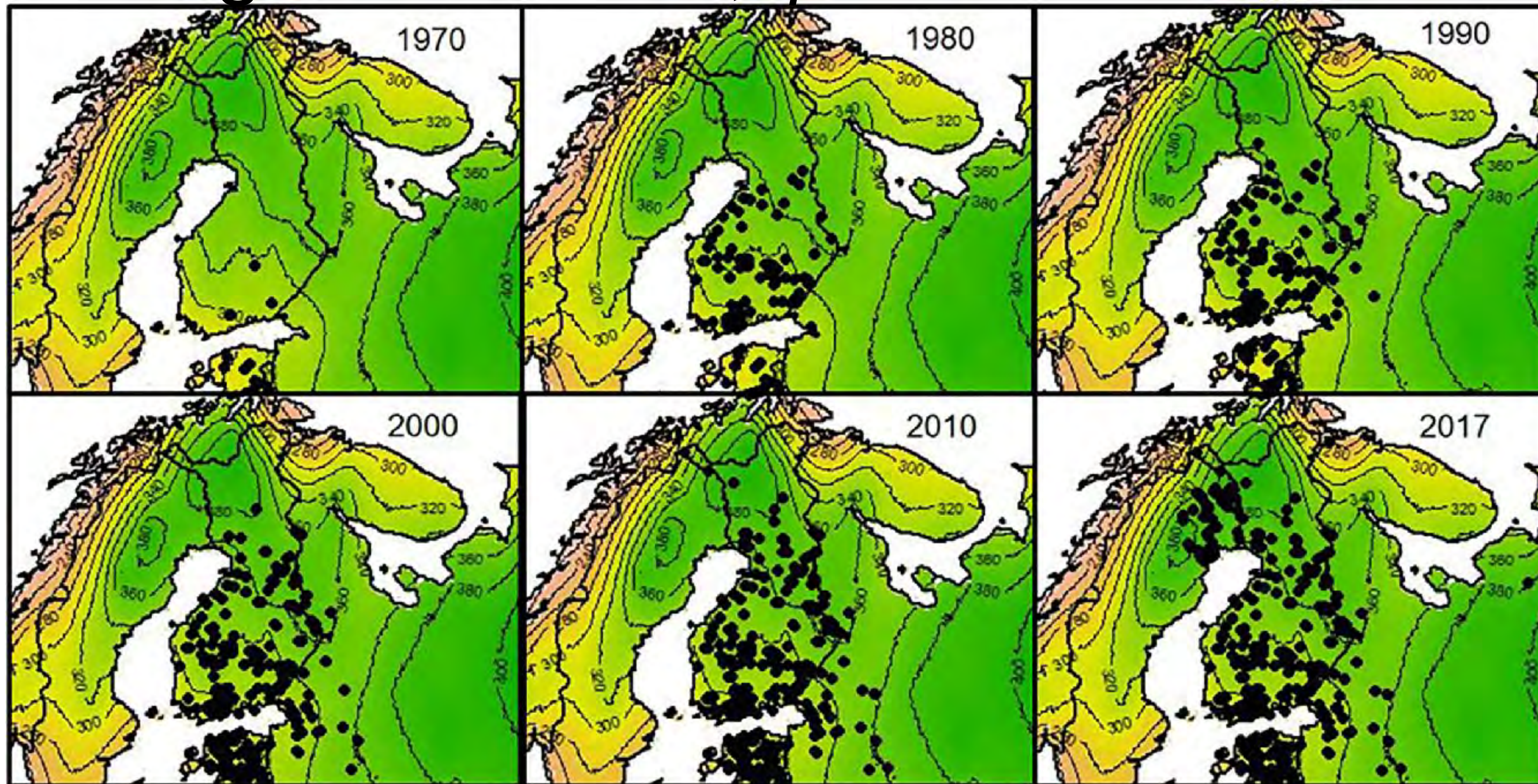

Figur 1. Liten granbarkborre (*Ips amitinus*). Lägg märke till den glänsande urskålningen baktill på täckvingarna. Denna är hos granbarkborre matt. Foto. Åke Lindelöw.

Lindelöw, Entomologisk Tidskrift (2013)

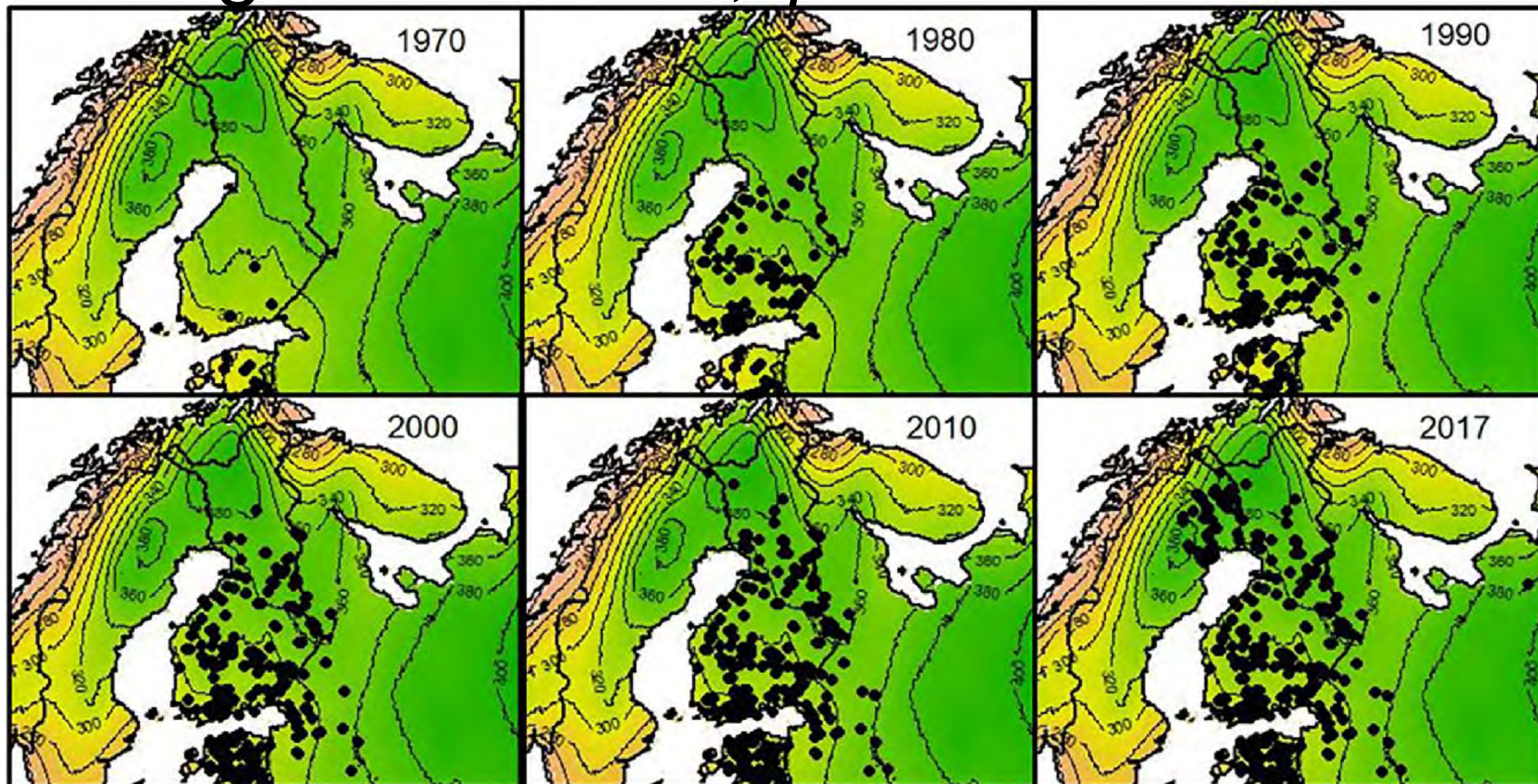

Liten granbarkborre, *Ips amitinus*

Økland m.fl. 2019

Liten granbarkborre, *Ips amitinus*

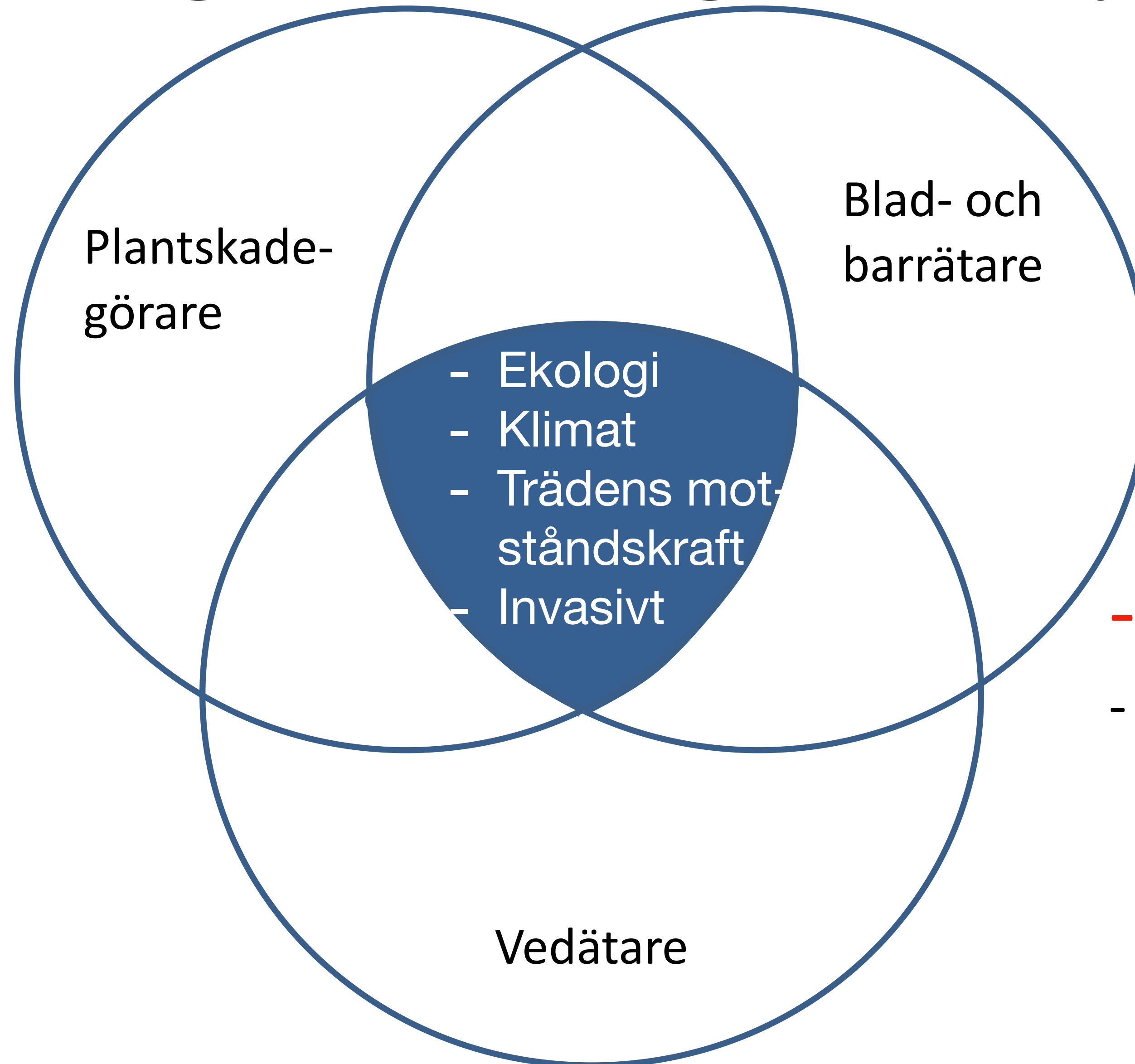

Økland m.fl. 2019

Näst vanligaste barkborren i Norrbotten efter 6-tandad
(Dragos Cocos pers comm.)

Skogsentomologi, SLU, Uppsala

- **Nya trädslag (lärk)**

- Hot - på väg hit?

Lärksäckmal, *Coleophora laricella*

Lärksäckmal, *Coleophora laricella*

Lärksäckmal, *Coleophora laricella*

Lärksäckmal, *Coleophora laricella*

Lärksäckmal, *Coleophora laricella*

Säcken!
som larven sitter i

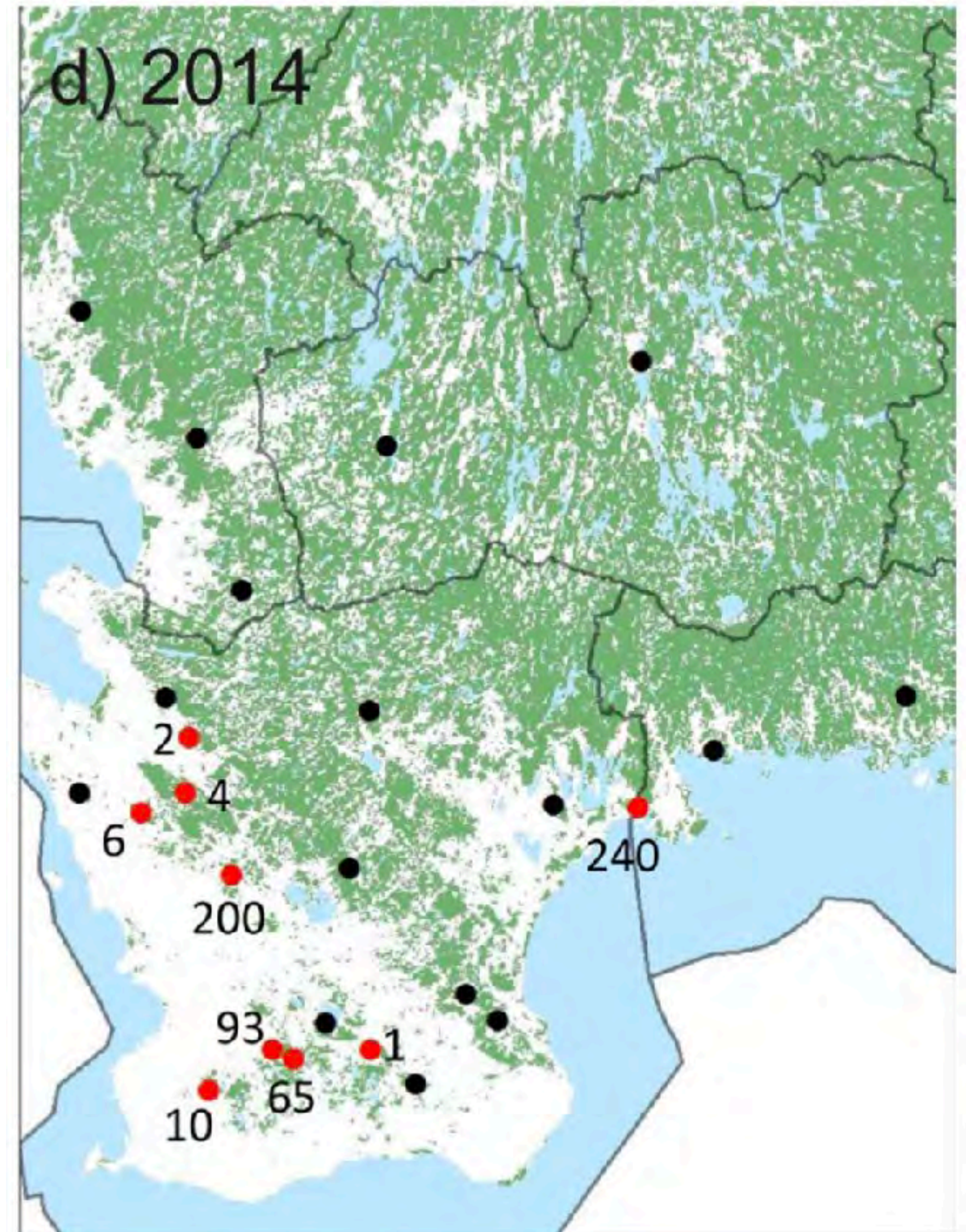
Lärksäckmal, *Coleophora laricella*

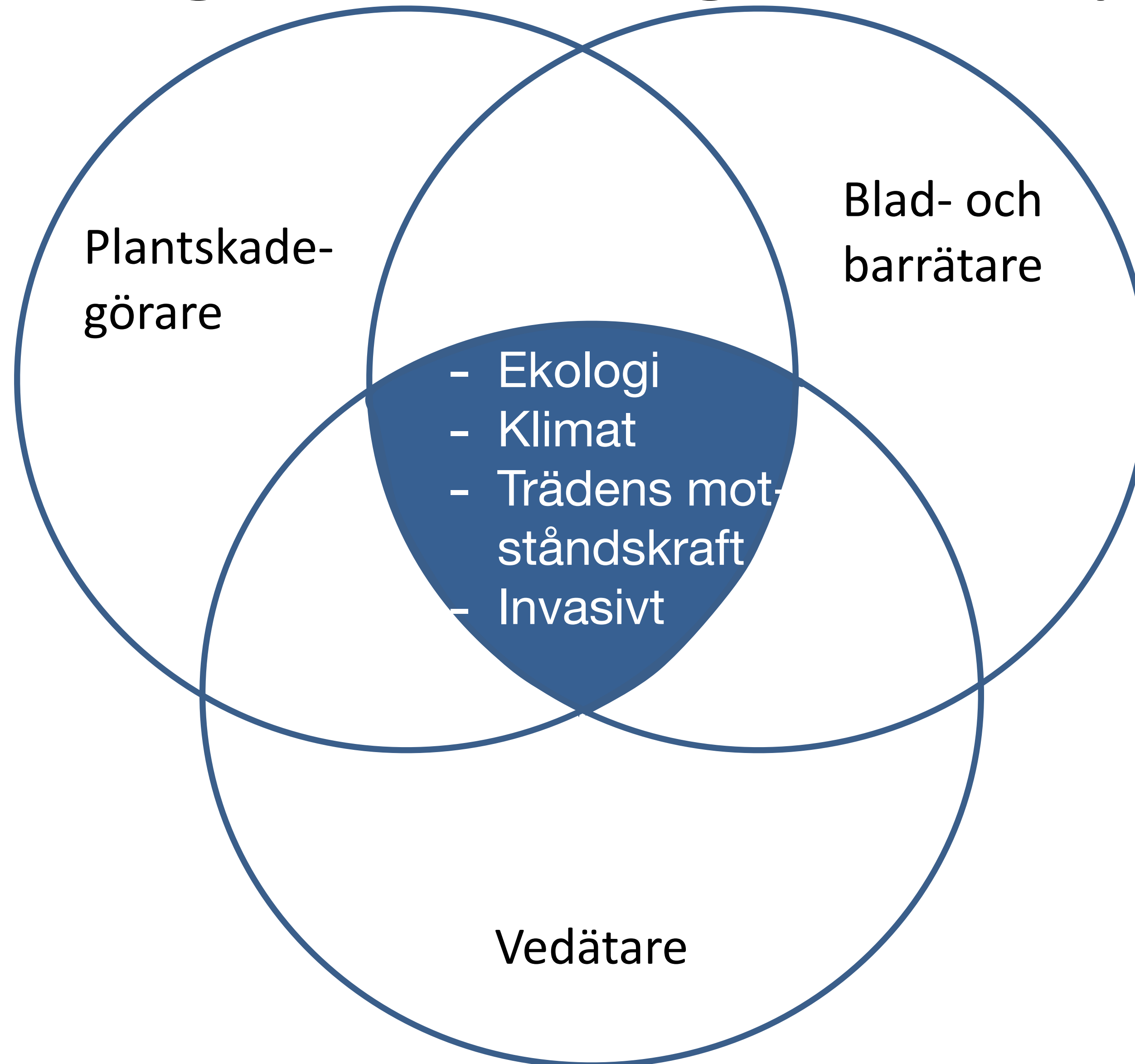
Säcken!
som larven sitter i

- Övervintrar i säcken
- Kraftfullt gnag precis då barren slagit ut
- Ett bestånd, 25 ha, S om Borås
- Flera år
- Klimatgynnad?

Lärkborre, *Ips cembrae*

Skogsentomologi, SLU, Uppsala

- Nya trädslag (lärk)

- **Hot - på väg**

Globala handelns risker

- Införd art drabbas av inhemsk patogen.
- Införd arts patogen angriper inhemska arter.

Asksmalpraktbagge
Agrilus planipennis

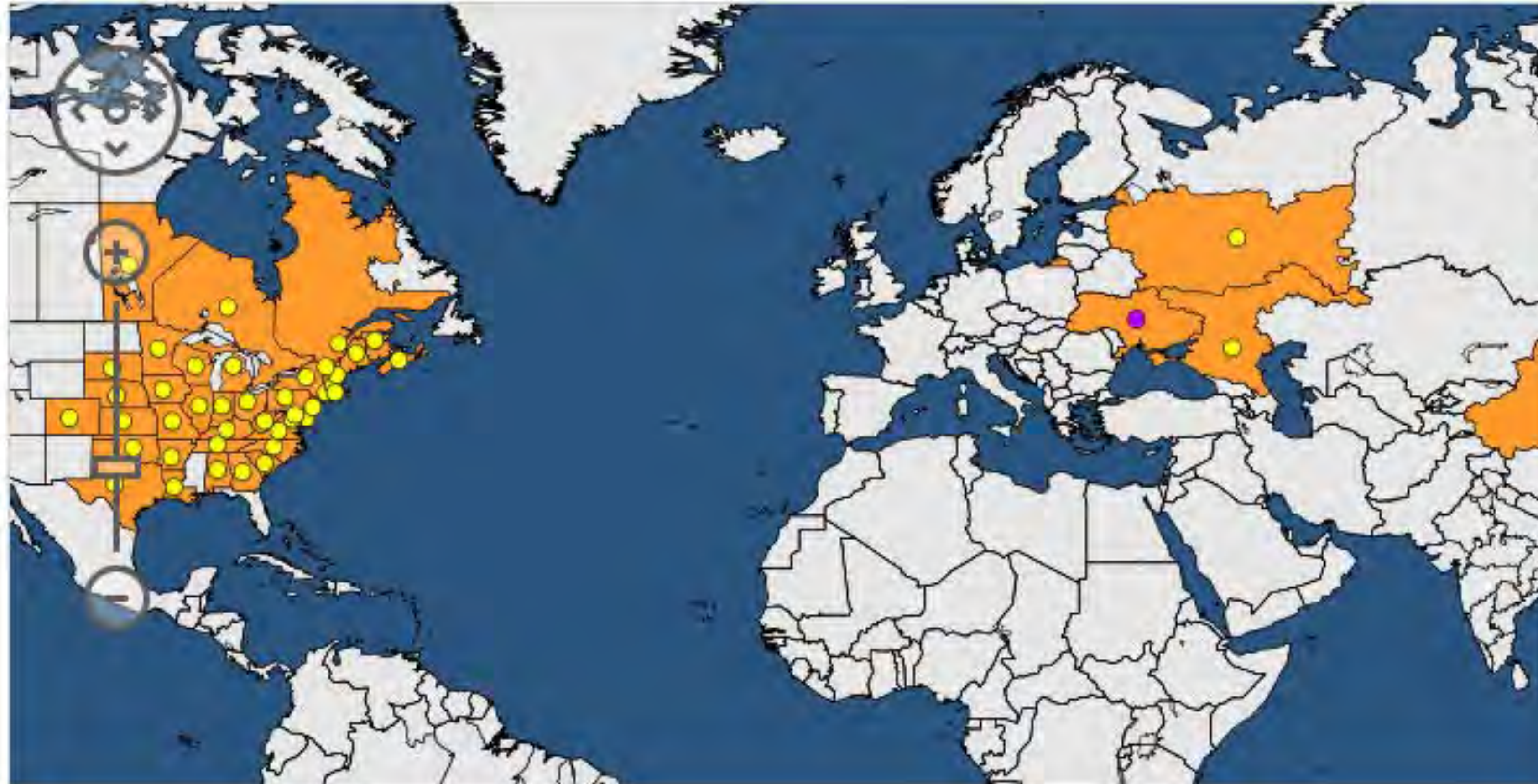
Asksmalpraktbagge
Agrilus planipennis

Asksmalpraktbagge
Agrilus planipennis

Asksmalpraktbagge

2020 nådde den St. Petersburg...
Emeral Ash Borer i USA

Tallvedsnematod

- Mikroskopisk
- Från USA
- i Portugal, Asien
- Vektor: tallbock

Tallvedsnematod

- Mikroskopisk
- Från USA
- i Portugal, Asien
- Vektor: tallbock

Tallvedsnematod

- Mikroskopisk
- Från USA
- i Portugal, Asien
- Vektor: tallbock

Asiatisk långhorning

Anoplophora glabripennis

- Lövträd
- Från Asien
- Emballagevirke
- Österrike, Storbritannien, Amerika, mm.

Asiatisk långhorning

Anoplophora glabripennis

- Lövträd
- Från Asien
- Emballagevirke
- Österrike, Storbritannien, Amerika, mm.

Asiatisk långhorning

Anoplophora glabripennis

- Lövträd
- Från Asien
- Emballagevirke
- Österrike, Storbritannien, Amerika, mm.

En ny dubbelögd, *Polygraphus proximus*

En ny dubbelögdad, *Polygraphus proximus*

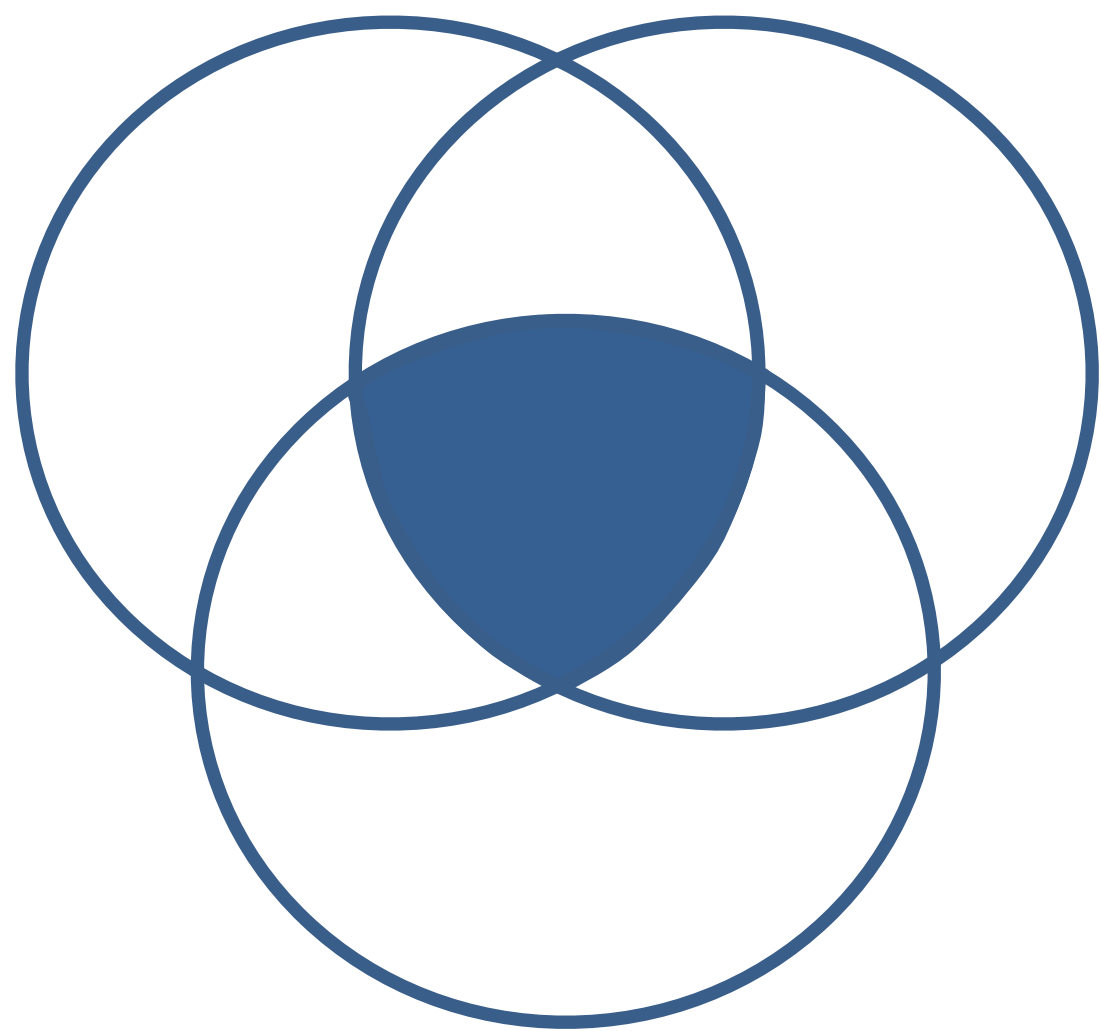
En ny dubbelögdad, *Polygraphus proximus*

- Från öster, nått Moskva
- Alla möjliga barrträd
- Vädligt lik våra egna arter

Plantskadegörare
Snyttagge - nya plator
Svarta bastborrar
Ögon-, öron vivlar

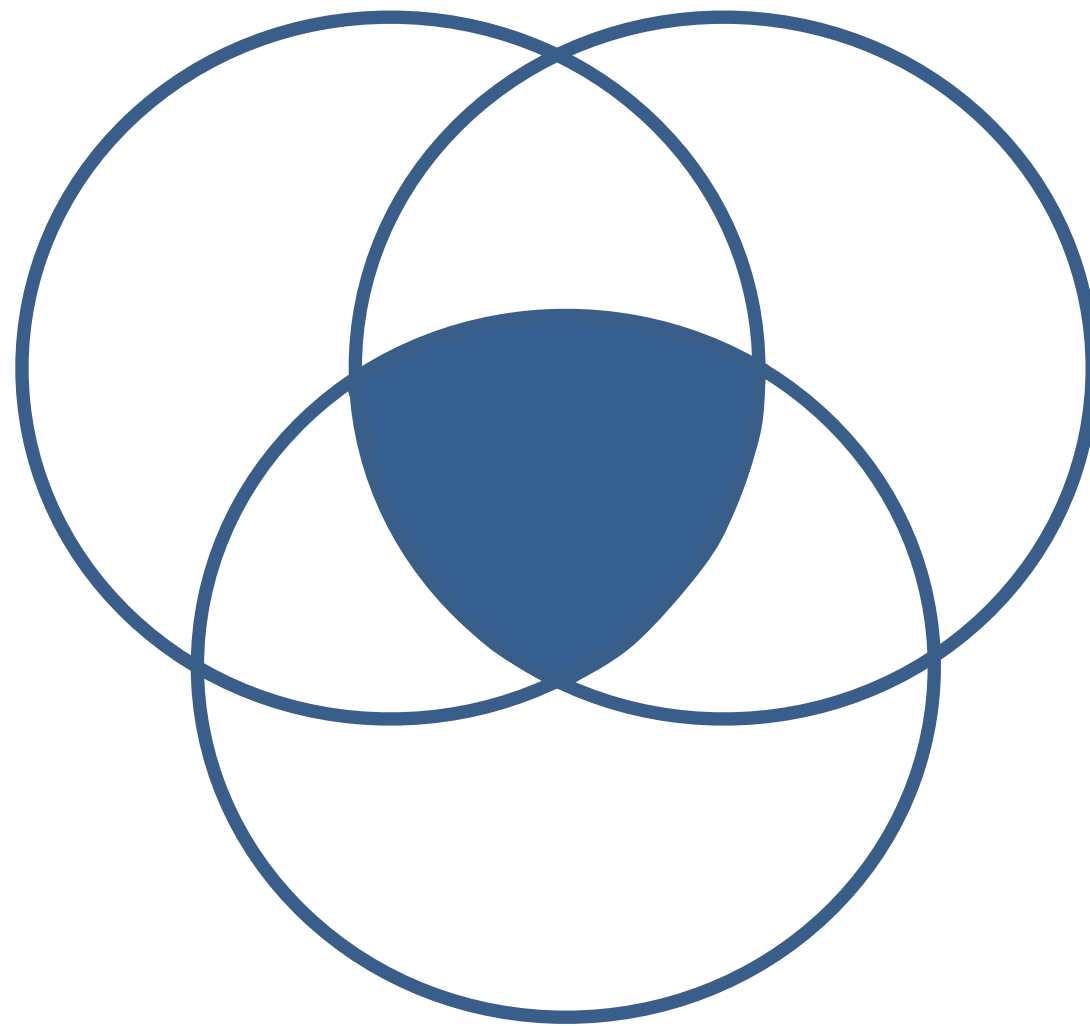

Plantskadegörare

Snytbagge - nya plator

Svarta bastborrar

Ögon-, öron vivlar

Vedätare

Skarptandad barkborre - över radarn

Liten granbarkborre - Norrbottning på väg söder

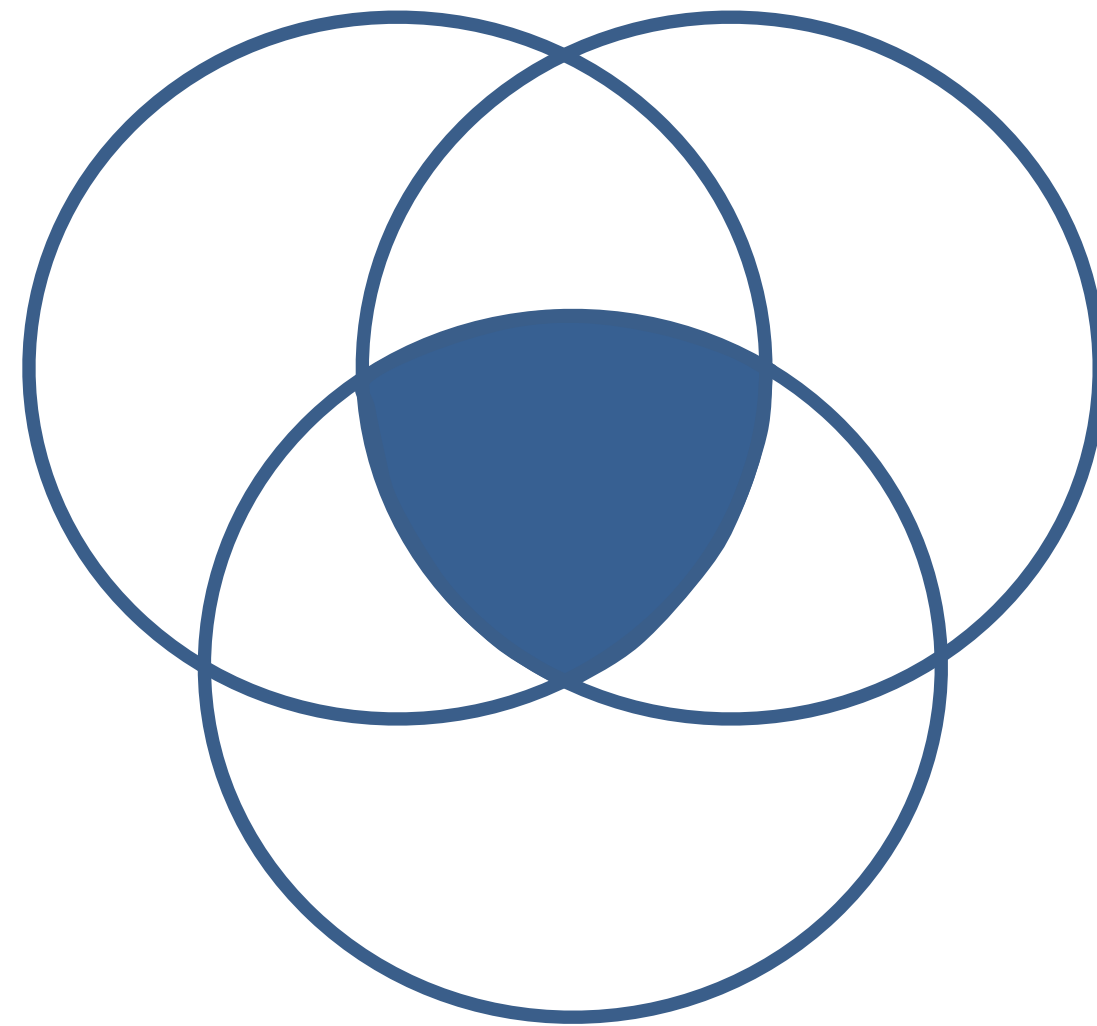
Lärkborre

Plantskadegörare

Snytbagge - nya plator

Svarta bastborrar

Ögon-, öron vivlar

Blad- och barrätare

Röd tallstekel - mosar på

Tallmätare m.fl., m.fl. - plötsligt är de där

Vedätare

Skarptandad barkborre - över radarn

Liten granbarkborre - Norrbottning på väg söder

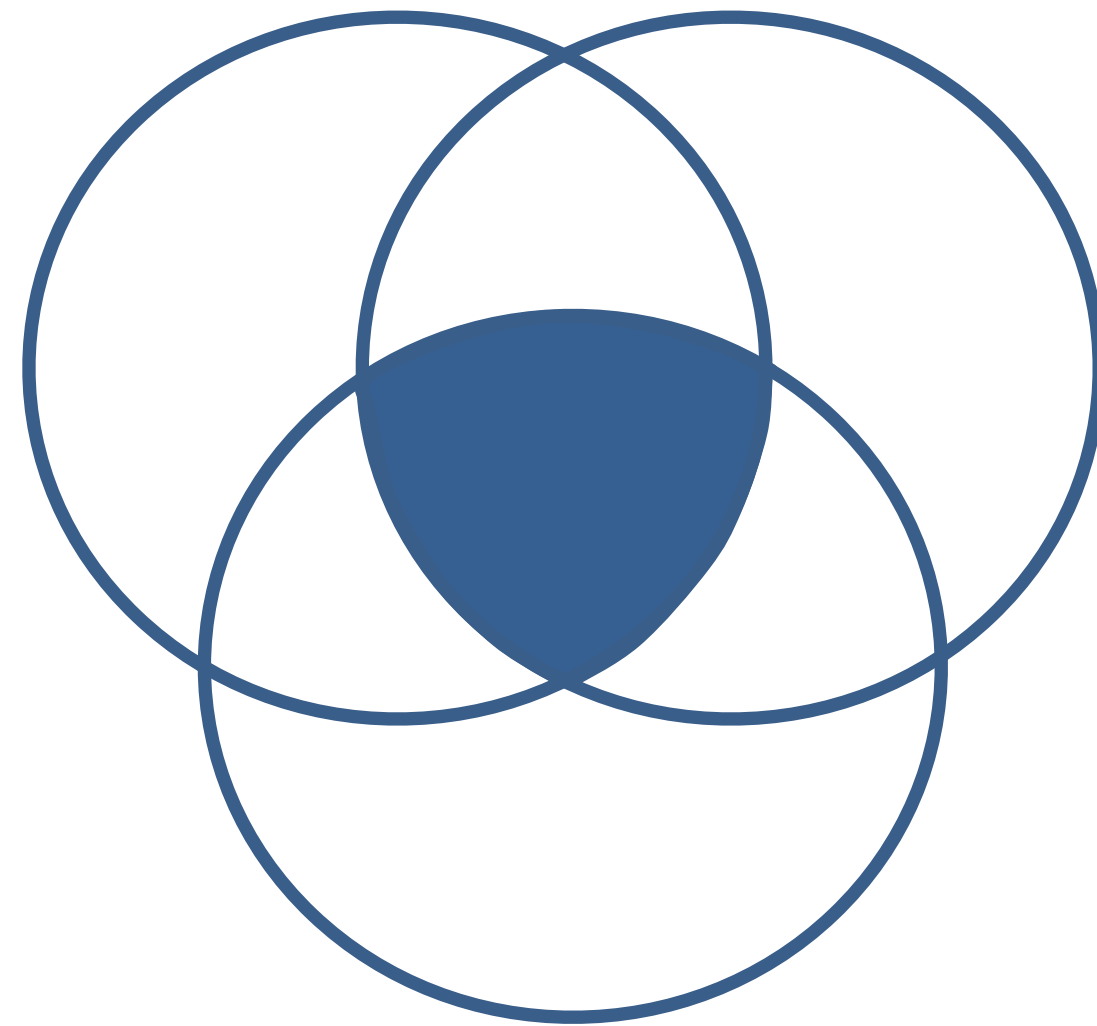
Lärkborre

Plantskadegörare

Snytbagge - nya plator

Svarta bastborrar

Ögon-, öron vivlar

Blad- och barrätare

Röd tallstekel - mosar på

Tallmätare m.fl., m.fl. - plötsligt är de där

-Nya trädslag (lärk)

Lärksäckmal - gul vår

Lärkborre - invandrad fr söder

Vedätare

Skarptandad barkborre - över radarn

Liten granbarkborre - Norrbottning på väg söder

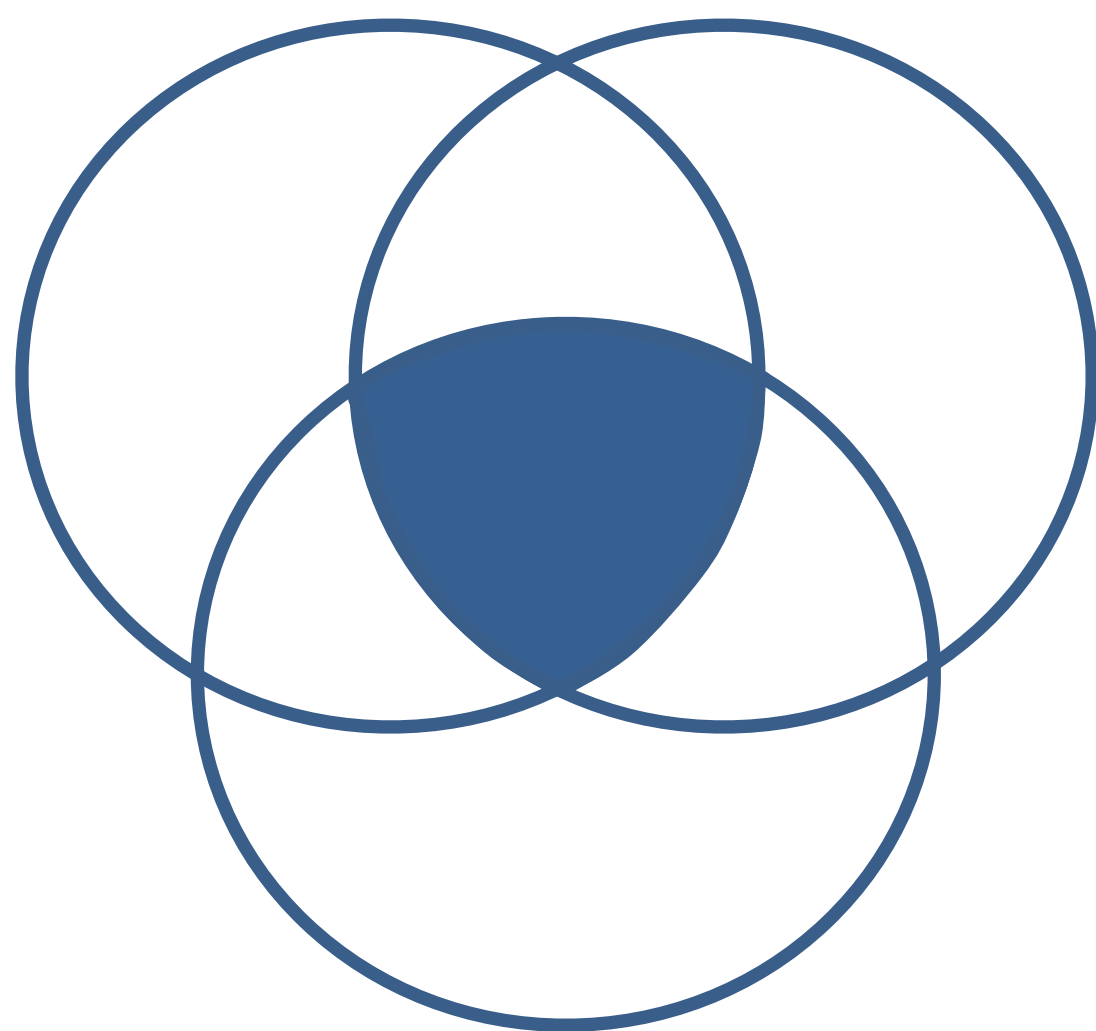
Lärkborre

Plantskadegörare

Snytbagge - nya plator

Svarta bastborrar

Ögon-, öron vivlar

Blad- och barrätare

Röd tallstekel - mosar på

Tallmätare m.fl., m.fl. - plötsligt är de där

-Nya trädslag (lärk)

Lärksäckmal - gul vår

Lärkborre - invandrad fr söder

Vedätare

Skarptandad barkborre - över radarn

Liten granbarkborre - Norrbottning på väg söder

Lärkborre

Hot - på väg hit?

Asksmalpraktbagge

Tallvedsnematod'

Asiatisk långhorning

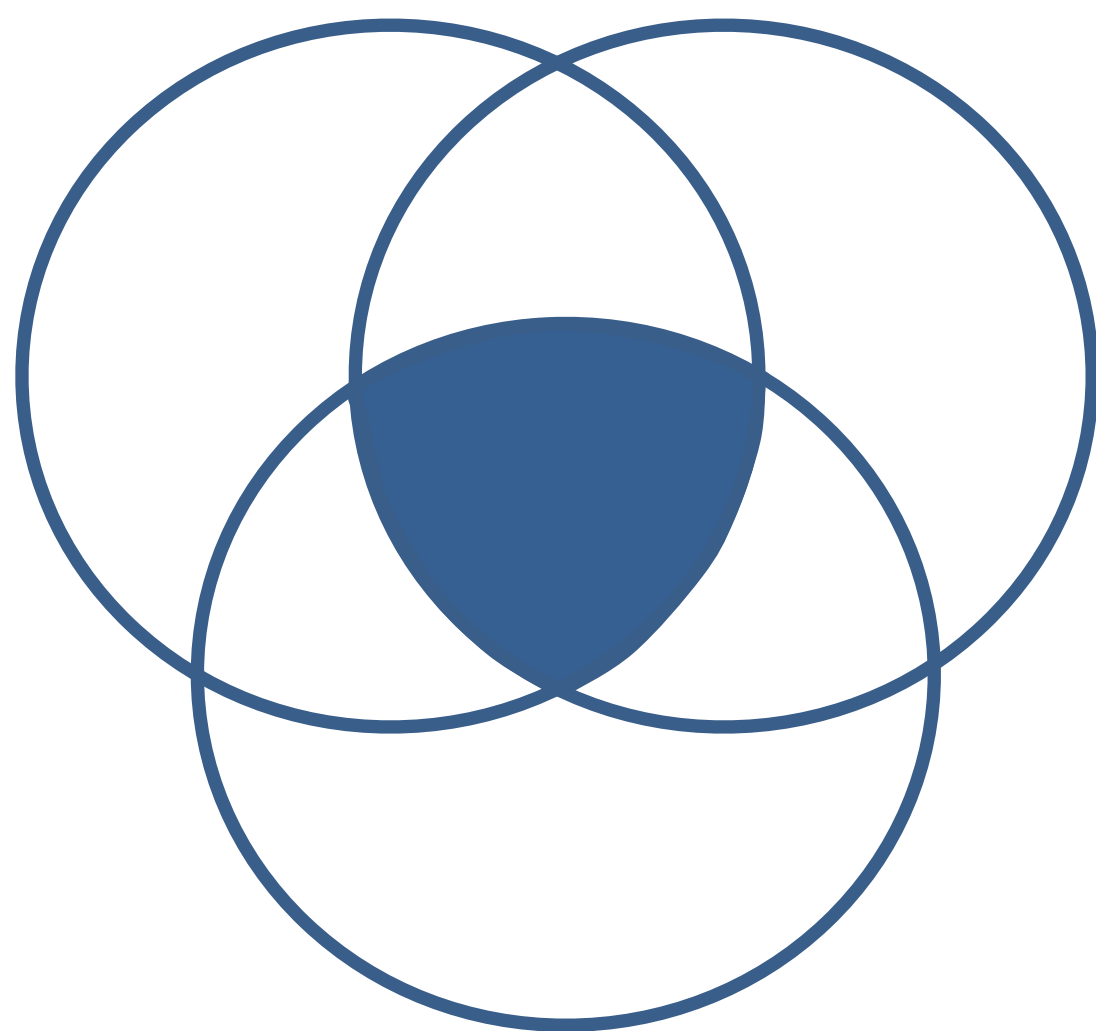
Dubbelögad v. 4 - en ny ryss

Plantskadegörare

Snytbagge - nya plator

Svarta bastborrar

Ögon-, öron vivlar

Blad- och barrätare

Röd tallstekel - mosar på

Tallmätare m.fl., m.fl. - plötsligt är de där

-Nya trädslag (lärk)

Lärksäckmal - gul vår

Lärkborre - invandrad fr söder

Vedätare

Skarptandad barkborre - över radarn

Liten granbarkborre - Norrbottning på väg söder

Lärkborre

Hot - på väg hit?

Asksmalpraktbagge

Tallvedsnematod'

Asiatisk långhorning

Dubbelögad v. 4 - en ny ryss

mats.jonsell@slu.se

Blandskog